LEASING – SURSA FINANCIARĂ A INVESTIȚIILOR PENTRU IMM-URI

Eduard CHIRGHIZ, Facultatea de Ştiinţe Economice

The Republic of Moldova, the state wich decide to consolidate for itself the place among democratic nations of the world, leads to the modern and efficient market economy, the goals being the trade development and investments attraction. Starting from the theory and international experience, it is known that the normal activity of market economy is conditioned by the efficient economic policy. So, in this paper leasing was analyzed as a source of financing for SMEs. Leasing is one of the best options for companies that want to develop their business and steamline business by reducing costs.

Tranzacțiile de leasing au devenit o sursă importantă de investiție. Există mai mulți factori care au determinat evoluția lor: creșterea flexibilității în finanțarea comercială, necesitatea de a oferi agenților economici echipamente moderne, indisponibilitatea beneficiarilor de a achiziționa echipamente care s-ar putea deprecia moral într-un interval scurt de timp.

Leasingul în Republica Moldova poate fi analizat prin prisma istoriei sale relativ scurte, având în vedere faptul că forme incipiente ale acestei operațiuni se întâlnesc către anul 2002. Implementarea acestui produs a fost destul de dificilă, deoarece termenul de „leasing" a fost importat în condițiile în care economia moldovenească se caracteriza printr-o serie de aspecte care nu favorizau finanțările pe termen mediu și lung.

Întreprinderile mici și mijlocii care se confruntă cu problema finanțării pot apela la operațiunile de leasing, pentru că acesta cuprinde următoarele *avantaje*:

1. Nu presupune depunerea ca gaj a unei părți din patrimoniul întreprinderii.
2. Favorizează concentrarea resurselor întreprinderii asupra unor activități specifice care sunt profitabile, simplifică gestionarea investițiilor.
3. Leasingul este o alternativă a raportului juridic de vânzare – cumpărare directă de bunuri.
4. Asigură finanțarea integrală a afacerii cu mijloace exterioare.
5. Oferă posibilitatea de a beneficia în procesul de producție de mijloacele cele mai moderne și eficiente de lucru [4, p.34-36; 5, p.55-56].

Însă putem menționa că în cadrul operațiunilor de leasing distingem și unele *dezavantaje* pentru IMM-urile care apelează la acesta:

- Rata dobânzii la operațiunile de leasing este mai mare decât la credit.
- Plățile nu se întrerup până la expirarea termenului stabilit în contractul de leasing.
- În cazul în care clientul dorește să răscumpere obiectul de leasing mai devreme de termenul stabilit în contract, este aplicat un comision de răscumpărare din soldul rămas (în cadrul companiei „MAIB-Leasing" S.A. se aplică cotele de 1%-2%).
- Obiectul de leasing nu este proprietatea întreprinderii și nu poate servi drept garanție bancară.
- Afectează inevitabil autofinanțarea viitoare ca urmare a obligațiilor periodice de plată.
- Întreprinderea nu câștigă de la majorarea costului rezidual al obiectului.
- În cazul incapacității de plată, obiectul de leasing este returnat la compania de leasing [4, p.38-39].

În prezent lideri la capitolul produse oferite în leasing sunt MAIB-Leasing SA, urmat de BT Leasing MD. Faptul că unitățile de transport constituie o marfă lichidă pe piața Republicii Moldova, iar prețul oricărui autoturism, indiferent de vârstă și marcă, poate fi stabilit fără dificultate, influențează atractivitatea produselor menționate față de echipament, care necesită resurse financiare mai mari.

Datele prezentate de Biroul Național de Statistică denotă că în anul 2014 companiile de pe piața locală de leasing au acordat mijloace fixe în valoare de 1071,1 mil. de lei, sau cu 65,7 mil. de lei mai puțin decât în anul 2013 și cu 255 mil. de lei mai mult față de anul 2012.

Partea preponderentă din structura mijloacelor fixe acordate în leasing pe perioada menționată în Tabel o constituie mijloacele de transport. În anul 2014 ele au atins o valoare de 997,7 mil. de lei (sau 93,2% din totalul mijloacelor fixe acordate în leasing).

De asemenea, pe lângă calitate, pentru agentul economic este importantă și perioada acordării mijloacelor fixe în leasing necesare activității operaționale. După termenul de achitare obiectele ce sunt acordate în leasing pot fi repartizate în felul următor: cu termen de achitare și recuperarea mijlocului până la trei ani, de la trei ani până la cinci ani și mai mult de cinci ani [5, p.191-192].

Tabel

Valoarea și structura mijloacelor fixe acordate
în leasing în anii 2008-2014

Anii	Unitatea de măsură	Mijloace fixe acordate în leasing, în total	Mijloace de transport	Mașini și utilaje	Clădiri și construcții speciale	Alte mijloa ce fixe
2008	mil. lei	1246,5	1105,3	103,1	28,8	9,3
	în %	100	88,7	8,3	2,3	0,7
2009	mil. lei	412,5	370,8	30,7	9,5	1,5
	în %	100	89,9	7,4	2,3	0,4
2010	mil. lei	535,4	449,1	46,3	39,5	0,5
	în %	100	83,9	8,6	7,4	0,1
2011	mil. lei	837,1	661,5	94,3	57,7	23,6
	în %	100	79	11,3	6,9	2,8
2012	mil. lei	816,1	712,3	64,9	20,6	18,3
	în %	100	87,3	8	2,5	2,2
2013	mil. lei	1136,8	961,5	99,7	74,4	1,2
	în %	100	84,6	8,8	6,5	0,1
2014	mil. lei	1071,1	997,7	27,3	32,4	13,7
	în %	100	93,2	2,5	3	1,3

**Sursa:* Calculat de autor conform datelor BNS // www.statistica.md.

Informația prezentată de BNS demonstrează o stabilitate în ceea ce privește termenul de achitare. Deci, în perioada anilor 2008-2014 predomină operațiunile de leasing de până la cinci ani, în anul 2014 acestea au atins cifra de 1048,9 milioane de lei (sau 97,9%) din totalul operațiunilor de leasing înregistrate. Descreșterea esențială a operațiunilor de leasing pe termen lung din anul 2009 (cu 105,3 mil. de lei sau 8,2%) a fost cauzată de criza financiară, anume din acest motiv, pentru a-și minimiza riscurile, companiile de leasing au micșorat termenul de achitare. O altă descreștere semnificativă a operațiunilor de leasing pe termen lung a avut loc în anii 2013-2014, când acestea au înregistrat o diferență de 47,3 milioane de lei sau cu 56,58% în 2013 mai puțin față de anul 2012 și, respectiv, în anul 2014 operațiunile de leasing pe termen lung au scăzut cu 14,1 milioane de lei în valoare absolută sau cu 38,84% în valoare relativă. Diminuarea respectivă a fost cauzată de devalorizarea continuă a leului moldovenesc comparativ cu dolarul SUA și EURO.

În 2014 valoarea mijloacelor fixe acordate în leasing cu termen cel mai redus a constituit 639,7 milioane de lei, sau 59,7% din valoarea totală a mijloacelor fixe acordate în leasing. Valoarea mijloacelor fixe acordate în leasing cu termen de achitare de la trei până la cinci ani a

constituit 409,2 milioane de lei, mai mult de cinci ani – 22,2 milioane de lei (ceea ce constituie, respectiv, 38,2% și 2,1% din valoarea totală a mijloacelor fixe acordate în leasing).

Directorii companiilor „Lamaces" SRL și „Nadejda Exim" SRL menționează că aplică deseori la credite, însă utilajul și automobilele firmelor sunt în totalitate procurate pe bază de leasing. Ei au descoperit această oportunitate acum zece ani și consideră aceste operațiuni foarte comode și accesibile, chiar dacă sunt mai scumpe decât la bancă cu circa 5%. Este bine că leasingul s-a extins. Acum câțiva ani, el era accesibil mai mult persoanelor fizice. Astfel, câștigă în timp, achită mai puține taxe și pot negocia unele condiții [7].

Drept argument acestor expuneri sunt datele prezentate de Biroul Național de Statistică ce demonstrează faptul că ponderea cea mai mare în obținerea mijloacelor fixe accesate prin leasing o dețin întreprinderile și organizațiile. Pe perioada activității companiilor de leasing din 2008 până în 2014 mijloacele fixe acordate întreprinderilor prevalează în medie cu 8,3% raportate la persoanele fizice.

Din experiența mondială rezultă că pentru promovarea afacerilor de leasing ca o componentă a activității investiționale, este necesar de fondat o asociație națională de profil, ai cărei membri sunt companii de leasing. Un exemplu este federația „Leaseurope" care reunește 45 de companii de leasing din 33 de țări. Se estimează că „Leaseurope" reprezintă aproximativ 91% din totalul leasingului european în anul 2015.

Putem observa că în anul 2012 Republica Moldova a luat exemplu de la experiența mondială și a creat Asociația Companiilor de Leasing (ACL). În calitate de fondatori au fost companiile Express Leasing, MAIB-Leasing, Raiffeisen Leasing și Total Leasing care oferă aproximativ 70% din serviciile de leasing de pe piața Republicii Moldova.

O problemă a afacerilor de leasing din republică constă în lipsa înlesnirilor fiscale pentru instituțiile financiare la creditarea tranzacțiilor de leasing. Este necesar a menționa că inițial legea cu privire la leasing prevedea scutirea locatorilor de plata impozitului pe venit, scutirea instituțiilor financiare de la plata impozitului pe venit obținut de la acordarea creditelor pe un termen de peste trei ani, scutirea serviciilor de leasing de la plata TVA etc.

Analiza rezultatelor și concluziile formulate în cadrul cercetării respective, permit formularea următoarelor **recomandări:**

1. Aderarea mai multor companii de leasing la Asociația Companiilor de Leasing din Republica Moldova;

2. Aderarea Republicii Moldova la Convenția de la Ottawa cu privire la leasing;

3. Va fi avantajoasă majorarea capitalului întreprinderilor din sectorul respectiv;

4. Diminuarea ratei dobânzii;

5. În procesul de planificare a activității companiei de leasing trebuie să se țină cont de faptul că orice majorare a activelor financiare duce la majorarea celorlalte active și a rezultatelor financiare, astfel în consecinţă va avea loc creșterea necesarului de finanțare din exterior;

6. Pentru determinarea nivelului de încredere din partea IMM-urilor și a preferințelor acestora către companiile de leasing din Republica Moldova este necesar a elabora chestionarea on-line.

Bibliografia:

1. Legea RM nr.59-XVI din 28.04.2005 cu privire la leasing". În: *Monitorul Oficial al RM,* 2005, nr.92-94/429.
2. Legea RM nr.1163-XIII din 24.04.1997 „Codul Fiscal". În: *Monitorul Oficial al RM,* 2006, nr.316-XVI.
3. CLOCOTICI, D. *Operațiuni de leasing.* București: Lumina Lex, 2000, p. 172.
4. TIȚA-NICOLESCU, G. *Leasing.* București: C.H Beck, 2008, p. 34-39.
5. MALCOCI, G. *Leasingul ca oportunitate investițională în industria Republicii Moldova/* Autoreferatul tezei de doctor. Chișinău, 2010, p. 55-56.
6. DOGA-MÎRZAC, M. Leasingul – componentă a sistemului de finanțare și formă de susținere a întreprinderilor mici și mijlocii. În: *Studia Universitatis Moldaviae,* 2014, nr.2. p.188-195.
7. PLATON, L. Leasingul – o soluție de reducere a costurilor pentru IMM-uri. În: *Capital Market, 2011,* nr.49 (418). Disponibil: http://capital.Market.md/ro/content/leasingul-%E2%80%93-o-solu%C5A3ie-de-reducere-costurilor-pentru-imm-uri [Accesat la 17.04.2016]
8. Site-ul oficial al Biroului Național de Statistică din Republica Moldova. Disponibil: http://www.statistica.md/ [Accesat la 28.03.2016 – 23.05.2016].

Recomandat
Mariana MÎRZAC, dr. hab., conf.univ.